

W świecie ciszy – fakty i mity

MAGDALENA LOREK
Studentka II roku studiów
magisterskich na kierunku
pielęgniarstwo

PJM to **polski język migowy** – język, którym w Polsce posługują się **osoby niesłyszące i słabosłyszące**. Nie istnieją badania, które podawałyby dokładną liczbę osób głuchych mieszkających w naszym kraju, ale szacuje się, że osób z problemami ze słuchem jest około 850 tys., a 100 tys. posługuje się PJM [1].

CZY NA ŚWIECIE JEST JEDEN JĘZYK MIGOWY?

Nie. Przykładowo, głusi Brytyjczycy posługują się brytyjskim językiem migowym (British Sign Language, BSL). Wprawdzie nie każde państwo ma swój język migowy, ale zakłada się, że języków tych jest na świecie od 200 do 300. To niewiele, jeśli zauważymy, że języków mówionych mamy ok. 7 tys. Co ciekawe, nie istnieje uniwersalny język migowy, choć po części funkcję tę pełni Międzynarodowy Język Migowy (ISL). Jest to system komunikacji opierający się na wspólnie ustalonych gestach, który jest wykorzystywany np. podczas konferencji [2].

CZY W POLSCE MAMY DWA JĘZYKI MIGOWE – PJM I SJM?

Nie. PJM to język, którym posługują się osoby głuche w Polsce, natomiast SJM jest **systemem językowo-migowym**, który został utworzony przez osoby słyszące w celu ułatwienia komunikacji z osobami niesłyszącymi. Nie jest on uznawany za język i posiada taką samą gramatykę jak język polski. Jeśli jednak chcecie w sposób efektywny i zrozumiały komunikować się z osobami głuchymi, zachęcam do nauki PJM. Co ciekawe, gramatyka PJM różni się od polskiego, którym mówimy i piszemy. Po polsku powiemy np.: „Ja poszłam do sklepu”, a w PJM zamigamy kolejno znaki: „ja – sklep – pójść – było”.

NIE WSZYSTKIE OSOBY GŁUCHE ZROZUMIEJĄ TO, CO NAPISZESZ IM NA KARTCE

To prawda. Wszystko zależy m.in. od procesu edukacji, jaki odbyła dana osoba. Aby móc funkcjonować w otaczającym je świecie, dziecko głuche poza nauką poszczególnych znaków

musi być też uczone ich odpowiedników w języku pisanym czy mowie. Podobnie większość osób słyszących posługujących się na co dzień językiem polskim nie zrozumie tekstu napisanego w języku francuskim. Język polski często jest dla osób głuchych językiem obcym.

Kiedy masz styczność z osobą głuchą, z którą chcesz się skomunikować, ale nie znasz PJM, możesz spróbować przekazać komunikat na kartce, ale także mówić powoli – część osób niesłyszących umie czytać z ruchu ust (zależne jest to m.in. od procesu edukacji i stopnia uszkodzenia słuchu).

Głuchy czy głuchcy?

Głusi są grupą odrębną społecznie i kulturowo. Posługują się innym językiem niż większość Polaków. Mają także swoją poezję, sztukę czy teatr. Dlatego zapis „Głuchy” – wielką literą – odnosi się do osób niesłyszących jako mniejszości językowej czy kulturowej.

GŁUCHONIEMY – ZAPOMNIJ O TYM OKREŚLENIU

Jest ono obraźliwe dla osób głuchych, bo mimo że nie mówią, to mają swój własny język – PJM, w którym przekazują komunikaty, wyrażają emocje i potrzeby. Dlatego **mów po prostu „głuchy”** ☺.

Układ dłoni „I love you” – połączenie liter I, L oraz Y

CODA

Child of deaf adult – słyszące dziecko niesłyszących rodziców. Co ciekawe, ponad 90% głuchych rodziców posiada słyszące dziecko [3].

Przedstawione informacje opisałam na podstawie własnej wiedzy i doświadczeń. Naukę języka migowego rozpoczęłam na I roku studiów, kiedy realizowaliśmy przedmiot język migowy prowadzony przez **mgr Joannę Roczynską**. Na II roku studiów poza uczelnianymi murami ukończyłam poziom podstawowy kursu PJM, rok później – poziom średniozaawansowany, a w czerwcu 2022 r. zdałam egzamin kończący kurs zaawansowany PJM (poziom B1/B2). Możliwość dokładniejszego poznawania świata osób głuchych daje mi także pisanie pracy magisterskiej, w której badam to, jak radzą sobie one w kontaktach z pracownikami ochrony zdrowia. Wiele trzeba zmienić, wiele poprawić, dlatego pamiętajmy: bądźmy wrażliwi na drugiego człowieka i jego potrzeby. ■

MAGDALENA LOREK

BIBLIOGRAFIA

1. Kąkol A. Mają swój język i sposób myślenia. Głusi walczą ze stereotypami [Internet]. TVN24. 2022 [cytowane 4 grudnia 2022]. Dostępne na: tiny.pl/wf8m6

Znak „motyl” – symbol Głuchych

2. Krupa P. Międzynarodowy Język Migowy – po co się uczyć? [Internet]. Komisja Europejska. 2021. Dostępne na: epale.ec.europa.eu/pl/blog/miedzynarodowy-jezyk-migowy-po-co-sie-uczyc
3. Nalej S. CODA – czyli słyszące dzieci niesłyszących rodziców [Internet]. Sukcesdziecka.pl. 2019 [cytowane 4 grudnia 2022]. Dostępne na: sukcesdziecka.pl/blog/coda-czyli-slyszace-dzieci-nieslyszacych-rodzicow/

fot. archiwum prywatne

Szkolenie równościowe w GUMed

29 listopada i 9 grudnia w GUMed odbyły się szkolenia pt. *Strategia równościowa Uczelni Fahrenheitta*. Wzięli w nich udział pracownicy i pracowniczki naszej Uczelni, m.in. z Biblioteki Głównej, Welcome Pointu, Wydawnictwa, Sekcji ds. Komunikacji, Działu Wsparcia Rozwoju Pracowników, Działu Współpracy Międzynarodowej i Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych. Ponadto na szkoleniu gościliśmy przedstawicieli i przedstawicielki Politechniki Gdańskiej i Uniwersytetu Gdańskiego.

Szkolenie mające charakter teoretyczny i warsztatowy poprowadziły ekspertki ds. dyskryminacji: **dr Anna Strzałkowska** oraz **Marta Siciarek**, które zaznajomiły uczestników szkolenia z kwestiami dotyczącymi dyskryminacji społeczności LGBTQ+ oraz migrantów. Ważnym punktem pierwszej części wydarzenia było spotkanie z **Percym Kowalskim** z organizacji **Tęczowy Port** UG, które poświęcone było zagadnieniu niebinarności płciowej.

Szkolenie było jedną z pierwszych inicjatyw podjętych w ramach Kampanii *Różni i Równi*. ■

Uczestnicy szkolenia | fot. Karolina Derda/GUMed